

Redevoering gehouden op de conferentie der Marxistische landbouwkundigen op 27 december 1929.

Kameraden! Het voornaamste feit van ons maatschappelijk en economisch leven op het huidige moment, een feit dat de algemene aandacht trekt, is het feit van de kolossale toeneming der collectivisatie.

De karakteristieke trek van de tegenwoordige collectivisatie is deze, dat niet alleen afzonderlijke groepen van arme boeren tot de kolchozen toetreden, zoals dat tot nu toe het geval was, maar dat ook de massa van de middenboeren tot de kolchozen toetreedt. Dit betekent, dat de collectivisatie van een beweging van afzonderlijke groepen en lagen van werkende boeren tot een beweging is geworden, die de miljoenen en miljoenen tellende hoofdmassa's van de boeren omvat. Daardoor moet o.a. het uiterst belangrijke feit worden verklaard, dat de collectivisatie, die het karakter van een machtige, steeds aanzwellende *anti-koelakken-lawine* aanneemt, de tegenstand van de koelakken op haar weg wegvaagt, de koelakken verplettert en de weg baant voor de zich breed ontplooiende socialistische opbouw op het platteland.

Maar indien wij reden hebben om trots te zijn op, de *praktische* successen van de socialistische opbouw - van de successen van ons *theoretische* werk op het gebied van de economie in het algemeen en op het gebied van de landbouw in het bijzonder kan hetzelfde niet worden gezegd. Nog sterker: wij moeten erkennen, dat het theoretische denken bij onze praktische successen ten achter blijft, dat er bij ons een zekere kloof bestaat tussen de praktische successen en de ontwikkeling van het theoretische denken. Intussen is het noodzakelijk, dat het theoretische werk niet alleen met het praktische werk gelijke tred houdt, maar dat het het voorbijsnelt en onze praktici in hun strijd voor de overwinning van het socialisme van wapens voorziet.

Ik zal hier niet uitvoerig uitweiden over de betekenis van de theorie. Zij is u meer dan voldoende bekend. Het is bekend, dat de theorie, wanneer zij werkelijk een theorie is, aan de practici kracht tot oriëntatie, helderheid van perspectief, zekerheid bij het werk en geloof in de overwinning van onze zaak schenkt. Dit alles is, en moet wel zijn, van geweldige betekenis voor de zaak van onze socialistische opbouw. Het ongeluk wil echter, dat wij juist op dit gebied, op het gebied van de theoretische uitwerking van de vraagstukken van onze economie, mank beginnen te gaan. Hoe valt anders het feit te verklaren, dat er bij ons, in ons maatschappelijk en politiek leven nog altijd verschillende burgerlijke en kleinburgerlijke theorieën met betrekking tot onze economische vraagstukken gangbaar zijn? Hoe valt het te verklaren, dat deze theorieën en theoretietjes tot nu toe niet op de vereiste tegenstand stuiten? En hoe valt

het feit te verklaren, dat een reeks van fundamentele stellingen van de Marxistisch-Lenistische staathuishoudkunde, die een waar tegengif tegen de burgerlijke en kleinburgerlijke theorieën vormen, in vergetelheid beginnen te raken, in onze pers niet worden gepopulariseerd, om de een of andere reden niet op de voorgrond worden gebracht? Valt het dan zo moeilijk te begrijpen, dat het zonder onverzoenlijke strijd tegen de burgerlijke theorieën op de grondslag van de Marxistisch-Leninistische theorie, niet mogelijk is, de volledige overwinning op onze klassevijanden te behalen

De nieuwe praktijk maakt het noodzakelijk de economische problemen van de overgangperiode anders te gaan behandelen. De vraagstukken van de N.E.P., van de klassen, van het tempo van de opbouw, van de "smytsjka" ¹ en van de politiek van de partij, worden thans op een nieuwe wijze gesteld. Om niet bij de praktijk ten achter te blijven, moet men thans al deze problemen direkt gaan behandelen vanuit het gezichtspunt der nieuwe situatie. Anders is het niet mogelijk de burgerlijke theorieën te boven te komen, die de hoofden van onze practici vertroebelen. Anders is het niet mogelijk deze theorieën uit te roeien, die de taaiheid van vooroordelen hebben verkregen. Want alleen in de strijd tegen de burgerlijke vooroordelen in de theorie kan de versterking van de posities van het Marxisme Leninisme worden verkregen.

Veroorloof mij over te gaan tot het karakteriseren van, zij het ook slechts enige dezer burgerlijke vooroordelen, die theorieën worden genoemd, en hun onhoudbaarheid door het belichten van enige problemen van onze opbouw aan te tonen.

DE THEORIE VAN HET "EVENWICHT".

Gij weet natuurlijk dat onder de Communisten nog steeds de zgn. theorie van het "evenwicht" van de sectoren van onze volkshuishouding in omloop is. Deze theorie heeft natuurlijk niets gemeen met Marxisme. Maar toch wordt deze zelfde theorie door een aantal onzer kameraden uit het kamp van de rechtsen gepropageerd. Volgens deze theorie neemt men aan, dat wij in de eerste plaats een socialistische sector hebben - dat is één wagen - en bovendien een niet-socialistische, zo men wil een kapitalistische sector - dat is een andere wagen. Deze beide wagens bevinden zich op verschillende rails en schuiven rustig voorwaarts, zonder elkaar te raken. Uit de meetkunde is bekend, dat evenwijdige lijnen niet samenkomen. De auteurs van deze merkwaardige theorie zijn evenwel van mening, dat deze parallellen wel ergens zullen samenkomen en wanneer dat gebeurt, zal bij ons het socialisme te voorschijn komen. Hierbij ziet deze theorie over het hoofd, dat er achter de zogenaamde "wagens" klassen staan en dat de beweging van deze "wagens" zich in de vorm van een meedogenloze klassenstrijd voltrekt, van een strijd op leven en dood, een strijd volgens het beginsel "wie zal overwinnen?".

Het valt niet moeilijk te begrijpen, dat deze theorie met het Leninisme niets gemeen heeft. Het valt niet moeilijk te begrijpen, dat deze theorie objectief ten doel heeft het individuele boerenbedrijf te verdedigen, de koelakken-elementen in hun strijd tegen de kolchozen een "nieuw" theoretisch wapen te verschaffen en de kolchozen te

discrediteren. Deze theorie is evenwel tot heden toe in onze pers in ere. En men kan niet zeggen, dat zij op ernstige, en nog minder op vernietigende tegenstand van de kant van onze theoretici stuit. Hoe zou men deze ongerijmde toestand anders kunnen verklaren, dan door de achterlijkheid van ons theoretische denken?

Intussen behoefde men slechts uit de schatkamer van het Marxisme de theorie van de reproductie te voorschijn te halen en deze tegenover de theorie van het "evenwicht" van de sectoren te plaatsen, om van deze laatste theorie geen spoor te doen overblijven. Inderdaad, de Marxistische theorie van de reproductie leert, dat de moderne maatschappij zich niet kan ontwikkelen, zonder jaar in jaar uit te accumuleren, dat accumulatie echter niet mogelijk is, zonder jaar in jaar uit de reproductie te vergroten. Dit is duidelijk en begrijpelijk. Onze gecentraliseerde socialistische grootindustrie ontwikkelt zich volgens de Marxistische theorie van de vergrote reproductie, want zij neemt jaarlijks in omvang toe, heeft haar accumulatie en schrijdt met zevenmijlslaarzen voorwaarts. Maar onze grootindustrie is in de volkshuishouding niet alles. Integendeel, in onze volkshuishouding overheerst nog steeds het kleine boerenbedrijf. Kan men zeggen, dat ons kleine boerenbedrijf zich volgens het beginsel van de vergrote reproductie ontwikkelt? Neen, dat kan men niet zeggen. Ons kleine boerenbedrijf brengt, over het geheel genomen, jaarlijks niet alleen geen vergrote reproductie tot stand, maar heeft integendeel zelfs niet eens altijd de mogelijkheid de eenvoudige reproductie tot stand te brengen. Kan men onze gesocialiseerde industrie in een versneld tempo voorwaarts stuwten, wanneer men op zulk een landbouwbasis als het kleine boerenbedrijf is aangewezen, dat tot een vergroting van de reproductie niet in staat is, maar dat toch de overheersende kracht in onze volkshuishouding vormt? Neen, dat kan men niet. Kan men in de loop van een min of meer langdurige periode de Sovjet-macht en de socialistische opbouw op twee verschillende grondslagen baseren, op de grondslag van de allergrootste en geconcentreerde, socialistische industrie en op de grondslag van het meest verbrokkelde en achterlijke, weinig voor de markt producerende kleine boerenbedrijf? Neen, dat kan men niet. Dat moet te eniger tijd met het volledige verval van de gehele volkshuishouding eindigen. Waar is nu de uitweg? De uitweg ligt hierin, dat wij de landbouwbedrijven moeten vergroten en ze tot accumulatie, tot vergrote reproductie in staat stellen en op deze wijze de landbouwbasis van de volkshuishouding reorganiseren. Maar hoe ze te vergroten? Daartoe bestaan twee wegen. Er is de *kapitalistische* weg, die gelegen is in het vergroten van het landbouwbedrijf door middel van uitbreiding van het kapitalisme, een weg, die tot de verarming van de boeren en tot de ontwikkeling van kapitalistische ondernemingen in de landbouw voert. Deze weg wordt door ons afgewezen als een weg, die met de Sovjet-huishouding niet is te verenigen. Er bestaat een andere weg, de *socialistische* weg, die gelegen is in de uitbreiding der kolchozen en sovchozen in de landbouw, een weg die tot de aaneensluiting van de kleine boerenbedrijven tot grote collectieve bedrijven voert, tot bedrijven, die met techniek en wetenschap zijn uitgerust, een weg die voert tot het verdringen van de kapitalistische elementen uit de landbouw. Wij zijn voor deze tweede weg.

De kwestie staat dus zó: òf de éne weg, óf de andere, óf *terug* naar het kapitalisme, óf *vooruit*, naar het socialisme. Een derde weg is er niet en kan er niet zijn. De theorie van het "evenwicht" is een poging om een derde weg te geven. En juist omdat zij op een derde (niet-bestaande) weg is berekend, is zij een utopische, een anti-Marxistische theorie.

Men behoefde dus slechts de reproductie-theorie van Marx tegenover de theorie van het "evenwicht" van de sectoren te plaatsen, om geen spoor van deze laatste theorie te laten overblijven.

Waarom wordt dit evenwel niet gedaan door onze Marxistische landbouwkundigen? Wie heeft er belang bij, dat de belachelijke theorie van het "evenwicht" in onze pers in omloop blijft en dat de Marxistische reproductie-theorie in de la blijft opgeborgen?

II. DE THEORIE VAN HET "VAN-ZELF-GAAN" IN DE SOCIALISTISCHE OPBOUW.

Gaan wij over tot het tweede vooroordeel in de staathuishoudkunde, tot de tweede theorie van burgerlijk type. Ik bedoel de theorie van het "van-zelf-gaan" met betrekking tot de socialistische opbouw, een theorie, die met het Marxisme niets gemeen heeft, maar ijverig door onze kameraden uit het rechtse kamp wordt gepropageerd. De auteurs van deze theorie beweren ongeveer het volgende. Er was bij ons kapitalisme, de industrie ontwikkelde zich op kapitalistische grondslag, het platteland volgde de kapitalistische stad spontaan, vanzelf, en vormde zich om naar het voorbeeld en op de wijze van de kapitalistische stad. Indien het onder het kapitalisme *op deze wijze* geschiedde, waarom zou dan onder de Sovjet-huishouding ook niet hetzelfde kunnen geschieden? Waarom zou het platteland, het kleine boerenbedrijf, niet "vanzelf" de socialistische stad volgen, zich niet spontaan naar het voorbeeld en op de wijze van de socialistische stad omvormen? De auteurs van deze theorie beweren op grond daarvan, dat het platteland de socialistische stad "vanzelf" kan volgen. Vandaar de vraag: loont het de moeite ons op te winden over het organiseren van sovchozen en kolchozen, loont het de moeite daarvoor een lans te breken, wanneer het platteland ook zó de socialistische stad kan volgen?

Ziehier nog een theorie, die objectief ten doel heeft de kapitalistische elementen van het platteland in hun strijd tegen de kolchozen een nieuw wapen in handen te geven. Het anti-Marxistische wezen van deze theorie is boven iedere twijfel verheven. Is het niet zonderling, dat onze theoretici nog maar steeds geen tijd hebben gevonden deze zonderlinge theorie, die het denken van onze practici-kolchosniki vertroebelt, uit elkaar te rafelen?

Het lijdt geen twijfel, dat de leidende rol van de socialistische stad met betrekking tot het platteland met zijn kleine boeren groot en niet te onderschatten is. Daarop berust met name ook de omvormende rol van de industrie met betrekking tot de landbouw. Is deze factor echter voldoende om het kleinburgerlijke platteland, wat betreft de

socialistische opbouw, vanzelf de stad te doen volgen? Neen, deze is niet voldoende. Onder het kapitalisme volgde het platteland spontaan de stad, omdat het kapitalistische bedrijf in de stad en het warenproducerende kleinbedrijf van de boer in hoofdzaak *eenzelfde bedrijfstype* zijn. Natuurlijk is het warenproducerende bedrijf van de kleine boeren nog geen kapitalistisch bedrijf. Maar zijn grondslag is dezelfde als die van het kapitalistische bedrijf, omdat het op de particuliere eigendom van de productiemiddelen berust. Lenin heeft duizend keer gelijk, waar hij in zijn opmerkingen naar aanleiding van de brochure van pg. Boecharin over "De economie van de overgangperiode" spreekt van de "*warenkapitalistische* neiging van de boeren", in tegenstelling tot de "*socialistische* neiging van het proletariaat"². Daardoor wordt ook juist verklaard, waarom "de kleine productie voortdurend, dagelijks, ieder uur, spontaan en op massale schaal kapitalisme en bourgeoisie *doet ontstaan*" (*Lenin*). Zou men dan nu kunnen zeggen, dat het warenavoortbrengende kleine boerenbedrijf in wezen van hetzelfde type is als de socialistische productie in de stad? Het ligt voor de hand, dat men dit niet kan zeggen zonder met het Marxisme te breken. Anders zou Lenin niet gezegd hebben, dat "zolang wij in een land van kleine boeren leven, er voor het kapitalisme in Rusland een steviger economische basis bestaat, dan voor het communisme". De theorie van het "van-zelf-gaan" met betrekking tot de socialistische opbouw is dus een voze, een anti-Leninistische theorie. Wil dus het dorp der kleine boeren de socialistische stad volgen, dan is het noodzakelijk ook nog - behalve al het overige - op het platteland de socialistische grootbedrijven in de vorm der sovchozen en kolchozen als de basis van het socialisme *uit te breiden*, bedrijven die in staat zijn, onder leiding van de socialistische stad, de hoofdmasse van de boeren *met zich mee te voeren*. De zaak is duidelijk. De theorie van het "van-zelf-gaan" onder de socialistische opbouw is een anti-Marxistische theorie. De socialistische stad moet het dorp van de kleine boeren met zich mee *voeren*, door op het platteland de kolchozen en sovchozen *uit te breiden* en het dorp op nieuwe, socialistische wijze om te vormen. Het is zonderling, dat de anti-Marxistische theorie van het "van-zelf-gaan" in de socialistische opbouw tot nu toe van de kant van onze economen op het gebied van de landbouw niet de nodige tegenstand heeft ontmoet.

III. DE THEORIE VAN DE "STABILITEIT" VAN HET BEDRIJF DER KLEINE BOEREN.

Gaan we nu over tot het derde vooroordeel in de staathuishoudkunde, tot de theorie van de "stabiliteit" van het bedrijf der kleine boeren. Allen zijn de tegenwerpingen bekend van de burgerlijke staathuishoudkunde tegen de bekende stelling van het Marxisme over het voordeel van het grootbedrijf boven het klein bedrijf, een stelling die alleen maar toepasselijk zou zijn op de industrie, maar niet op de landbouw. De sociaal-democratische theoretici van het type David en Hertz, die deze theorie propageerden, trachtten daarbij op het feit te "steunen", dat de kleine boer taai, geduldig en tot iedere ontbering, welke dan ook, bereid is, om zijn stukje grond maar te kunnen behouden, dat met het oog daarop het bedrijf der kleine boeren in de strijd tegen het grootbedrijf in de landbouw een grote stabiliteit aan de dag legt. Het valt

niet moeilijk te begrijpen, dat zulk een "stabiliteit" erger 'is dan welke labiliteit ook. Het valt niet moeilijk te begrijpen, dat deze anti-Marxistische theorie slechts één doel heeft: het verheerlijken en versterken van de kapitalistische orde. En juist omdat zij dit doel heeft, juist daarom gelukte het de Marxisten zo gemakkelijk deze theorie stuk te slaan. Maar thans gaat het niet hierom. Het gaat er om, dat onze praktijk, onze werkelijkheid, nieuwe argumenten tegen deze theorie levert en dat "onze" theoretici, zonderling genoeg, dit nieuwe wapen tegen de vijanden van de arbeidersklasse niet willen of niet kunnen benutten. Ik bedoel de praktijk van het vernietigen van de particuliere eigendom van de grond, de praktijk van de nationalisatie van de grond bij ons, een praktijk, die de kleine boer van zijn slaafs gebonden zijn aan zijn stukje grond bevrijdt en hem daardoor de overgang van het *kleine* boerenbedrijf naar het *grote* collectieve bedrijf vergemakkelijkt.

Inderdaad: wat bindt, bond en zal de kleine boer in West-Europa nog aan zijn waren producerend kleinbedrijf binden? In de eerste plaats en in hoofdzaak het feit, dat hij zijn eigen stukje land heeft, dat de particuliere eigendom van de grond bestaat. Jarenlang heeft hij geld opgepot om dit stukje land te kunnen kopen, hij heeft het gekocht en het valt te begrijpen, dat hij er geen afstand van wil doen, er de voorkeur aan geeft de ergste ontberingen te ondergaan, er de voorkeur aan geeft als in de wildernis te leven, om toch maar zijn stukje land - de grondslag van zijn individueel bedrijf - te behouden. Kan men zeggen, dat deze factor ook bij ons, onder de voorwaarden van het Sovjet-systeem, zijn werking blijft uitoefenen? Neen, dat kan men niet zeggen. Men kan het niet zeggen, omdat er bij ons geen particuliere eigendom van de grond bestaat. En juist, omdat er bij ons geen particuliere eigendom van de grond is, bestaat er bij ons ook niet dat slaafs gehecht zijn van de boer aan de grond, zoals dit in het Westen bestaat. En deze omstandigheid moet noodzakelijk de overgang van het kleine boerenbedrijf in het spoor van de kolchozen vergemakkelijken.

Ziehier, één van de oorzaken, waarom het bij ons, onder de voorwaarden van de nationalisatie van de grond, aan de *groot*bedrijven op het platteland, aan de kolchozen op het platteland zo gemakkelijk gelukt, het *voordeel* daarvan boven het *kleine* boerenbedrijf aan te tonen.

Ziehier, waarin de geweldige revolutionaire betekenis ligt van de agrarische Sovjet-wetten, die de grondrente vernietigden, de particuliere eigendom van de grond afschaften en de nationalisatie van de grond invoerden.

Daaruit volgt echter, dat wij een nieuw argument ter beschikking hebben tegen de burgerlijke economen, die de stabiliteit van het kleine boerenbedrijf in zijn strijd tegen het grootbedrijf proclameren.

Waarom wordt echter dit nieuwe argument niet in voldoende mate benut door onze economen op het gebied van de landbouw in hun strijd tegen alle mogelijke burgerlijke theorieën?

Toen wij de nationalisatie van de grond invoerden, gingen wij o.a. uit van de theoretische stellingen, gegeven in het Derde Deel van "Het Kapitaal", in het bekende boek van Marx "Theorieën over de meerwaarde" en in de agrarische werken van Lenin, die een uitermate rijke schatkamer van het theoretische denken vormen. Ik bedoel de theorie van de grondrente in het algemeen en de theorie van de absolute grondrente in het bijzonder. Thans is het iedereen duidelijk, dat de theoretische stellingen dezer werken op schitterende wijze door de praktijk van onze socialistische opbouw in de stad en op het platteland werden bevestigd.

Het valt alleen niet te begrijpen, waarom anti-wetenschappelijke theorieën van "Sovjet"-ekonomen van het type Tsjajanow bij ons in de pers vrij in omloop moeten zijn en de geniale werken van Marx-Engels-Lenin over de theorie van de grondrente en de absolute grondrente niet gepopulariseerd en op de voorgrond gesteld worden, maar in de la worden opgeborgen?

Gij herinnert u zeker de bekende brochure van Engels over "Het Boerenvraagstuk in Frankrijk en Duitsland". Gij herinnert u natuurlijk hoe omzichtig Engels het vraagstuk aansnijdt van het overbrengen van de kleine boeren op de weg van het coöperatieve bedrijf, op de weg van het collectieve bedrijf. Veroorloof mij de desbetreffende plaats uit de brochure van Engels te citeren:

"Wij staan beslist aan de kant van de kleine boeren; wij zullen alles, wat maar enigszins mogelijk is, doen om hun lot draaglijker te maken, om hen de overgang naar de coöperatie te vergemakkelijken, indien zij daartoe zullen besluiten en zelfs dan, wanneer zij dit besluit nog niet kunnen nemen, zullen wij ons best doen hun *zo lang mogelijk tijd te laten, om op hun stukjes grond daarover na te denken*"³

Gij ziet, hoe omzichtig Engels het vraagstuk van het overbrengen van het individuele boerenbedrijf in het spoor van het collectivisme aansnijdt. Hoe valt zulk een, op het eerste gezicht overdreven omzichtigheid van Engels te verklaren? Waarvan ging hij hierbij uit? Het ligt voor de hand, dat hij van het voorhanden zijn van de particuliere eigendom van de grond uitging, van het feit, dat de boer zijn "eigen stukje grond" bezit, waarvan hij slechts met moeite afstand zal kunnen doen. Zó zijn de boeren in West-Europa. Zó zijn de boeren in de kapitalistische landen, waar de particuliere eigendom van de grond bestaat. Het valt te begrijpen dat hier een grote omzichtigheid nodig is. Kan men zeggen, dat bij ons in de U.S.S.R. een dergelijke toestand bestaat? Neen, dat kan men niet zeggen. Men kan het niet zeggen, omdat er bij ons geen particuliere eigendom van de grond bestaat, die de boer aan zijn individuele bedrijf kluistert. Men kan het niet zeggen, omdat bij ons de nationalisatie van de grond bestaat, die de kwestie van het overgaan van de individuele boer in het spoor van het collectivisme vergemakkelijkt.

Dat is één van de oorzaken, waarom zich in de laatste tijd bij ons de kolchosbeweging betrekkelijk gemakkelijk en snel ontwikkelt.

Men kan er zich aan ergeren, dat onze agrarische economen nog niet gepoogd hebben

dit onderscheid tussen de toestand van de boeren bij ons en die in het Westen met de vereiste duidelijkheid bloot te leggen. Intussen zou zulk een werk niet alleen voor ons, Sovjet-functionarissen van geweldige betekenis zijn, maar ook voor de communisten van alle landen. Want het is voor de proletarische revolutie in de kapitalistische landen niet onverschillig, of men daar vanaf de eerste dag, volgende op het grijpen van de macht door het proletariaat, het socialisme zal moeten opbouwen op de grondslag van de nationalisatie van de grond, of zonder deze grondslag.

In mijn onlangs in de pers verschenen artikel ("Het jaar van de grote ommekeer") heb ik de bekende argumenten met betrekking tot het voordeel van het grootbedrijf in de landbouw boven het kleinbedrijf verder ontwikkeld, waarbij ik de grote sovchozen op het oog had. Het hoeft niet te worden bewezen, dat al deze argumenten ook geheel en al op de kolchozen, als grote economische eenheden, betrekking hebben. Ik spreek niet alleen van de ontwikkelde kolchozen, die een machine- en tractorenbasis hebben, maar ook van de primitieve kolchozen, die om zo te zeggen de manufactuurperiode van de collectivisatie vormen en die nog op de boereninventaris zijn aangewezen. Ik bedoel die primitieve kolchozen, die heden ten dage in de gebieden van de volledige collectivisatie worden opgericht en die op een eenvoudig bijeenvoegen van de productiemiddelen der boeren berusten. Nemen wij b.v. de kolchozen in het gebied van de Choper in het vroegere Don-district. Uiterlijk onderscheiden zich deze kolchozen, gezien vanuit een technisch oogpunt, als het ware niet van het kleine boerenbedrijf (weinig machines, weinig tractoren). Nochtans leverde het eenvoudig bijeenvoegen van de boerenwerktuigen in het bezit der kolchozen een effect op, waarvan onze practici nooit hadden gedroomd. Waarin kwam dat effect tot uiting? In het feit, dat de overgang naar de collectivisatie een uitbreiding van het bezaaide oppervlak gaf met 30, 40 en 50 %. Hoe valt dit "duizelingwekkende" effect te verklaren? Door het feit, dat de boeren, die onder de verhoudingen van de individuele arbeid machteloos waren, tot een geweldige kracht werden, zodra zij hun productiemiddelen hadden bijeengevoegd en zich in kolchozen hadden aaneengesloten. Door het feit, dat de boeren de mogelijkheid kregen, de onder de verhoudingen van de individuele arbeid moeilijk te bewerken, verlaten en onontgonnen gronden te bewerken. Door het feit, dat de boeren de mogelijkheid kregen, onontgonnen grond onder handen te nemen. Door het feit, dat men de mogelijkheid kreeg woeste gronden, afzonderlijke braakliggende stukken grond, bermen, enz. enz. te bebouwen.

Het vraagstuk van het bebouwen van verlaten en onontgonnen gronden is van geweldige betekenis voor onze landbouw. Gij weet, dat het agrarische vraagstuk in de oude tijd in Rusland de spil van de revolutionaire beweging was. Gij weet, dat één van de doeleinden van de agrarische beweging het liquideren van het grondgebrek was. Velen waren toentertijd van mening, dat het grondgebrek een absoluut iets was, d.w.z. dat er in de U.S.S.R. verder geen uitgestrekte vrije, voor bewerking geschikte grond voorhanden was. En wat bleek in werkelijkheid? Thans is het aan iedereen duidelijk, dat er in de U.S.S.R. tientallen miljoenen ha vrije grond waren en nog steeds zijn. Maar deze gronden met zijn armzalige werktuigen te bewerken - daartoe

had de boer geen enkele mogelijkheid. En juist omdat hij niet in de mogelijkheid verkeerde onontgonnen land en verlaten gronden te bewerken, juist daarom werd hij tot de "zachte gronden" aangetrokken, tot de gronden, die aan de landheren behoorden, tot de gronden, die met zijn boereninventaris onder de voorwaarden van de individuele arbeid makkelijk waren te bebouwen. Dat was de grondslag van het "grondgebrek". Het valt derhalve niet te verwonderen, dat onze graantrust thans in de mogelijkheid verkeert, ongeveer 20 miljoen ha vrije gronden productief te maken, die niet bij de boeren in gebruik zijn en die niet door individuele arbeid en met de inventaris van het kleine boerenbedrijf kunnen worden bewerkt.

De betekenis van de collectivisatie in al haar fasen - zowel in haar primitieve fase, als in haar meer ontwikkelde fase, wanneer zij met tractoren is uitgerust - ligt hierin, dat de boeren thans de mogelijkheid krijgen, verlaten en onontgonnen gronden in bewerking te nemen. Daarin ligt het geheim van de geweldige uitbreiding van het bebouwde oppervlak bij de overgang van de boeren naar de collectieve arbeid. Daarin ligt één van de oorzaken van het voordeel, dat de kolchozen boven het individuele boerenbedrijf hebben.

Het behoeft geen getoog, dat het voordeel, dat de kolchozen boven het individuele boerenbedrijf bezitten, nog veel minder aanvechtbaar zal zijn, wanneer in de gebieden van de volledige collectivisatie onze machine- en tractorenstations en -colonnes de primitieve kolchozen hulp zullen verlenen, wanneer zij zelf de mogelijkheid zullen verkrijgen, tractoren en combines in hun handen te concentreren.

IV. DE STAD EN HET PLATTELAND.

Er bestaat een vooroordeel, dat door de burgerlijke ekonomen wordt aangekweekt, met betrekking tot de zgn. "schaar", een vooroordeel, dat - zoals alle andere burgerlijke theorieën, die jammer genoeg in de Sovjet-pers verbreiding vinden - op de meest meedogenloze wijze moet worden bestreden. Ik bedoel de theorie, dat de Oktoberrevolutie aan de boeren minder zou hebben gegeven dan de Februarirevolutie, dat de Oktoberrevolutie aan de boeren eigenlijk niets zou hebben gegeven. Op een zeker ogenblik werd dit vooroordeel door één van onze "Sovjet"-ekonomen in onze pers naar voren gehaald. Weliswaar heeft deze "Sovjet"-econoom van zijn theorie later afstand gedaan (een stem: "Wie is het?"). Het is Groman. Maar deze theorie werd door de oppositiegroep van Trotski en Zinoviev opgevangen en tegen de partij gebruikt. Bovendien is er generlei aanleiding te beweren, dat deze theorie ook niet in de tegenwoordige tijd in het openbaar bij ons verkondigd wordt. Dit is een zeer belangrijk vraagstuk, kameraden. Het raakt het probleem van de wederzijdse betrekking tussen de stad en het platteland. Het raakt het probleem van de opheffing van de tegenstelling tussen de stad en het platteland. Het raakt het buitengewoon actuele vraagstuk van de "schaar". Ik ben daarom van mening, dat het de moeite waard is zich met deze zonderlinge theorie bezig te houden.

Is het waar dat de boeren niets van de Oktoberrevolutie hebben gekregen? Laten wij

de feiten eens nagaan.

Voor mij ligt de tabel van de bekende statisticus kameraad Njemtsjinow, die in mijn artikel "Aan het graanfront" werd gepubliceerd. Uit deze tabel blijkt, dat de landheren vóór de revolutie niet minder dan 600 miljoen poed graan "produceerden". Dat wil zeggen, dat de *landheren* toenmaals over 600 miljoen poed graan beschikten. De *koelakken* "produceerden" toenmaals 1900 miljoen poed graan. Het was dus een buitengewoon grote macht waarover de koelakken toenmaals beschikten. De *arme* en de *middenboeren* produceerden tezamen 2500 miljoen poed graan. Dat is het beeld van de toestand in het oude dorp, in het dorp van vóór de Oktoberrevolutie.

Welke veranderingen heeft het platteland nu ondergaan na Oktober? Nemen wij de cijfers van dezelfde tabel. Nemen wij bv. het jaar 1927. Hoeveel hebben de *landheren* in dit jaar geproduceerd? Het is duidelijk, dat de landheren niets produceerden en dit ook niet konden doen, omdat zij door de Oktoberrevolutie werden vernietigd. Gij begrijpt, dat dit aan de boeren een grote verlichting schonk, want de boeren hadden zich van het juk van de landheren bevrijd. Dit leverde de boeren natuurlijk een groot voordeel op, een voordeel, dat zij als resultaat van de Oktoberrevolutie hebben verkregen. Hoeveel produceerden de *koelakken* in het jaar 1927? 600 miljoen poed graan, inblaast van 1900 miljoen poed. De koelakken hebben dus in de periode na de Oktoberrevolutie meer dan tweederde van hun macht verloren. Gij begrijpt, dat dit de toestand van de arme en de middenboeren wel moest verlichten. En hoeveel werd er door de *arme* en de *middenboeren* in het jaar 1927 geproduceerd? 4 miljard poed inblaast van 2500 miljoen poed. De arme en middenboeren produceerden dus na de Oktoberrevolutie 1,5 miljard poed graan meer dan in de tijd van vóór de revolutie.

Hier hebt gij de feiten, die ervan getuigen, dat de arme en de middenboeren ontzaglijk veel bij de Oktoberrevolutie hebben gewonnen.

Ziehier, wat de Oktoberrevolutie aan de arme en de middenboeren heeft gegeven.

Hoe kan men na dit alles beweren, dat de Oktoberrevolutie aan de boeren niets heeft gegeven?

Maar dit is niet alles, kameraden. De Oktoberrevolutie vernietigde de particuliere eigendom van de grond, schafte het kopen en verkopen van grond af en voerde de nationalisatie van de grond in. Wat betekent dit? Dit betekent, dat de boer om graan te produceren in het geheel niet op het kopen van grond is aangewezen. Vroeger spaarde hij jarenlang om grond te kunnen kopen, hij stak zich in schulden, begaf zich in schuldsavernij om maar grond te kunnen kopen. De uitgaven voor het kopen van grond drukten natuurlijk op de kosten van de productie van graan. Thans heeft de boer dit niet meer nodig. Thans kan hij graan produceren zonder grond te kopen. Wat betekent dit - is dit voor de boeren een verlichting of niet? Het ligt voor de hand, dat dit een verlichting voor hen is.

Verder. Tot in de laatste tijd was de boer genoodzaakt het land met de oude inventaris, door middel van individuele arbeid te "bewerken". Het is aan iedereen bekend, dat de arbeid van de individuele boer, uitgerust met de oude, thans reeds ondeugdelijk geworden werktuigen, niet het voordeel oplevert, dat noodzakelijk is, om draaglijk te kunnen leven, systematisch zijn materiële toestand te kunnen verbeteren, zich kultureel te kunnen ontwikkelen en de brede weg van de socialistische opbouw te kunnen inslaan. Thans, na de intensievere ontwikkeling van de collectivisatie, verkeren de boeren in de mogelijkheid hun arbeid met die van hun burens te verenigen, zich in een kolchos te verenigen, onontgonnen grond te ontginnen, verlaten grond te benutten, een machine en een tractor te krijgen en op deze wijze de productiviteit van hun arbeid tweemaal, zo niet driemaal te vergroten. En wat betekent dit? Dit betekent, dat de boer thans, dank zij de vereniging in kolchozes, de mogelijkheid bezit, bij dezelfde hoeveelheid arbeid, veel meer te produceren dan vroeger. Dit betekent dus, dat de productie van graan veel goedkoper wordt, dan het kort geleden het geval was. Dit betekent tenslotte, dat de boer bij stabiele prijzen voor zijn graan veel meer kan krijgen dan tot nu toe het geval was.

Hoe kan men na dit alles beweren, dat de Oktoberrevolutie aan de boeren niets heeft gegeven?

Is het soms niet duidelijk, dat lieden, die zulke onzin beweren, klaarblijkelijk de partij en de Sovjet-macht belasteren?

Maar wat volgt uit dit alles?

Daaruit volgt, dat het vraagstuk van de "schaar", het vraagstuk van de liquidatie van de "schaar", thans op een nieuwe wijze moet worden gesteld. Daaruit volgt, dat de "schaar" in de naaste toekomst zal worden vernietigd, wanneer de collectivisatie in het huidige tempo zal blijven doorgaan. Daaruit volgt, dat de betrekkingen tussen stad en platteland op een nieuwe grondslag komen te rusten en dat de tegenstelling tussen stad en platteland in een versneld tempo zal worden weggevaagd.

Deze omstandigheid, kameraden, is voor onze gehele opbouw van de grootste betekenis. Zij verandert de psychologie van de boer en doet hem zijn gezicht naar de stad toekeren. Deze omstandigheid scheidt de basis voor de vernietiging van de tegenstelling tussen stad en platteland. Zij maakt het mogelijk, dat de leuze van de partij "het gezicht naar het dorp" door de kolchosboeren zal worden aangevuld met de leuze "het gezicht naar de stad". En daarin ligt niets verwonderlijks, want de boer krijgt thans van de stad: machines, tractoren, landbouwkundigen, organisatoren en tenslotte rechtstreekse hulp in zijn strijd tegen en zijn overwinning op de koelakken. De boer van het oude type met zijn afschuwelijk wantrouwen tegen de stad als tegen een rover, verdwijnt naar de achtergrond. In zijn plaats treedt de nieuwe boer, de kolchosboer, die naar de stad kijkt in de verwachting vandaar werkelijke productieve hulp te krijgen. In de plaats van de boer van het oude slag, die de vrees koestert tot het peil van de arme boeren af te dalen, en die, zij het ook alleen in het verborgene (men zou hem het kiesrecht kunnen afnemen!) zich tot de positie van de koelak tracht

te verheffen, treedt de nieuwe boer, die een nieuw perspectief heeft: lid van de kolchos te worden en op deze wijze uit de ellende te geraken en de brede weg van de economische ontwikkeling te betreden.

Ziehier, welk een keer de zaak neemt, kameraden.

Het valt des te meer te betreuren, kameraden, dat onze ekonomen op agrarisch gebied niet alle maatregelen hebben genomen, om alle burgerlijke theorieën, welke dan ook, uiteen te rafelen en met wortel en tak uit te roeien theorieën, die de veroveringen van de Oktoberrevolutie en de groeiende collectivisatiebeweging trachten te kleineren.

V. OVER DE AARD DER KOLCHOZEN.

De kolchozen maken als bedrijfstype één van de bedrijfstvormen van de socialistische huishouding uit. Daaraan kan niet de minste twijfel bestaan.

Eén van de sprekers heeft hier op kleinerende wijze over de kolchozen gesproken. Hij verzekerde, dat de kolchozen als economische organisaties niets met de socialistische vorm van bedrijf te maken hebben. Kameraden, ik moet verklaren, dat zulk een karakteristiek van de kolchozen volkomen onjuist is. Er valt niet aan te twijfelen, dat deze karakteristiek niets met het Leninisme gemeen heeft.

Waardoor wordt een bedrijfstype bepaald? Blijkbaar door de betrekkingen van de mensen in het productieproces. Hoe zou men op andere wijze een bedrijfstype kunnen bepalen? Maar is er soms in de kolchos een klasse van mensen, die eigenaars van de productiemiddelen zijn en een klasse van mensen, die van deze productiemiddelen zijn verstoken? Zijn er soms in de kolchos een klasse van uitbuiters en een klasse van uitgebuite? Betekent de kolchos soms niet gemeenschappelijk bezit van de voornaamste werktuigen ter bewerking van de grond, die bovendien aan de staat behoort? Welke reden is er om te beweren, dat de kolchozen als bedrijfstype niet één van de socialistische bedrijfstvormen zijn?

Natuurlijk zijn er in de kolchozen tegenstellingen. Natuurlijk zijn er in de kolchozen individualistische en zelfs koelakkenoverblijfselen, die nog niet zijn afgestorven, maar die beslist in verloop van tijd moeten afsterven, naar gelang de kolchozen sterker worden, naar gelang zij meer machines krijgen. Maar kan men soms ontkennen, dat de kolchozen, in hun geheel genomen, met al hun tegenstellingen en tekortkomingen, als *ekonomisch* feit in wezen een nieuwe ontwikkelingsweg van het platteland vormen, een *socialistische* ontwikkelingsweg van het platteland, in *tegenstelling* tot de koelakken-, tot de *kapitalistische* ontwikkelingsweg? Kan men soms ontkennen, dat de kolchozen (ik spreek van kolchozen en niet van pseudo-kolchozen), onder onze verhoudingen de basis en de haard vormen van de socialistische opbouw op het platteland, dat zij zich ontwikkeld hebben in de heftigste strijd tegen de kapitalistische elementen?

Is het niet duidelijk, dat de pogingen van sommige kameraden om de kolchozen te

kleineren en ze voor een burgerlijke bedrijfsvorm te verklaren, van iedere grond zijn ontbloot?

In het jaar 1923 was er bij ons nog geen massale collectivisatiebeweging. In zijn brochure "Over de coöperatie" had Lenin alle vormen van coöperatie op het oog, zowel haar lagere vormen (de inkoop- en verkoopcoöperatie) als haar hoogste vormen (de kolchosvorm). Wat zeide hij toen over de coöperatie, over de coöperatieve ondernemingen? Ziehier, een citaat uit de brochure van Lenin "Over de coöperatie":

"Bij onze bestaande maatschappelijke orde onderscheiden de coöperatieve ondernemingen zich van de privaatkapitalistische als collectieve ondernemingen, maar *zij onderscheiden zich niet*⁴ van de socialistische ondernemingen, wanneer zij gesticht zijn op grond en uitgerust zijn met productiemiddelen, die aan de staat, d.i. aan de arbeidersklasse behoren".

Lenin neemt dus de coöperatieve ondernemingen niet als ondernemingen op zichzelf, maar in verband met onze bestaande maatschappelijke orde, in verband met het feit, dat zij functioneren op grond, die aan de staat behoort, in een land, waar de productiemiddelen aan de staat behoren en terwijl Lenin ze op deze wijze beschouwt, beweert hij, dat de coöperatieve ondernemingen zich niet van de socialistische onderscheiden.

Zo sprak Lenin over de coöperatieve ondernemingen in het algemeen.

Is het niet duidelijk, dat men dit met nog veel meer reden van de kolchozen van onze periode kan zeggen?

Hierdoor valt o.a. ook te verklaren, waarom Lenin "de eenvoudige groei van de coöperatie" onder onze verhoudingen "gelijk stelt aan de groei van het socialisme".

Gij ziet, dat bovengenoemde redenaar, toen hij op kleinerende wijze over de kolchozen sprak, een grove fout ten opzichte van het Leninisme beging ..

Uit deze fout vloeit een andere fout voort - een fout betreffende de klassenstrijd binnen de kolchozen. De redenaar schilderde de klassenstrijd in de kolchozen in zulke felle kleuren af, dat men zou kunnen denken, dat de klassenstrijd binnen de kolchozen zich niet onderscheidt van de klassenstrijd buiten de kolchozen. Nog sterker, men zou kunnen denken, dat hij daar nog verbitterder wordt. Overigens zondigt in deze kwestie niet alleen de genoemde redenaar. Het gezwets over de klassenstrijd, het gejammer over de klassenstrijd in de kolchozen is thans kenmerkend voor al onze "linkse" schreeuwers. Het meest komische van dit gejammer is, dat deze jammeraars de klassenstrijd daar "zien", waar hij niet of bijna niet bestaat, maar hem niet zien, waar hij bestaat en de perken te buiten gaat.

Zijn er elementen van klassenstrijd binnen de kolchozen? Ja, die zijn er. Er moeten

wel elementen van klassenstrijd in de kolchozen zijn, wanneer daar nog overblijfselen van individualistische of zelfs van koelakken-psychologie bewaard zijn gebleven, wanneer daar nog een zekere ongelijkheid aanwezig is. Kan men zeggen, dat de klassenstrijd binnen de kolchozen van gelijke betekenis is als die buiten de kolchozen? Neen, dat kan men niet. De fout van onze „linkse" fraseurs ligt juist hierin, dat zij dit onderscheid niet zien. Wat betekent de klassenstrijd *buiten* de kolchozen, *vóór* het vormen van de kolchozen? Dit betekent - strijd tegen de koelak, die de productiemiddelen *bezit* en met behulp van deze productiemiddelen de arme boeren bij zich *in schuldslavernij brengt*. Deze strijd is een strijd op leven en dood. Wat betekent echter klassenstrijd *op de grondslag* van de kolchozen? Dit betekent in de eerste plaats, dat de koelak verslagen en van zijn productiemiddelen beroofd is. Dit betekent in de tweede plaats, dat de arme en de middenboeren in kolchozen zijn verenigd op de grondslag van het vermaatschappelijken van de voornaamste productiemiddelen. Dit betekent tenslotte, dat het hier gaat om een strijd tussen de leden van de kolchozen, waarvan de enen zich nog niet hebben bevrijd van de individualistische en koelakken-overblijfselen en pogen van een zekere, in de kolchozen bestaande bestaande ongelijkheid, ten bate van zichzelf gebruik te maken, terwijl anderen deze overblijfselen en deze ongelijkheid uit de kolchozen wensen te verdrijven. Is het niet duidelijk, dat alleen blinden het onderscheid tussen de klassenstrijd op de basis van de kolchozen en de klassenstrijd buiten de kolchozen niet kunnen zien?

Het zou verkeerd zijn te menen, dat, wanneer de kolchozen er maar zijn, ook alles aanwezig is, wat voor de opbouw van het socialisme noodzakelijk is. En nog erger ware de fout, indien men meende, dat de leden van de kolchozen reeds socialisten zijn geworden, Neen, er zal nog veel moeten worden gedaan om de kolchosboer te herscheppen, om hem zijn individualistische psychologie af te leren en een echte medewerker aan de socialistische maatschappij van hem te maken, En dit zal des te sneller worden gedaan, naarmate de kolchozen sneller van machines en tractoren zullen worden voorzien. Dit doet echter in geen deele iets af aan de geweldige betekenis van de kolchozen als hefbomen van de socialistische herschepping van het platteland, De grote betekenis van de kolchozen ligt juist hierin, dat zij de fundamentele basis vormen voor het toepassen van machines en tractoren in de akkerbouw, dat zij de fundamentele basis vormen voor de omvorming van de boer, voor het veranderen van zijn psychologie in de geest van het proletarische socialisme. Lenin had gelijk, toen hij zeide:

"De kwestie van het herscheppen van de kleine landbouwer, van het veranderen van zijn gehele psychologie en van zijn gewoonten is een kwestie, die het werk van generaties vereist, Dit vraagstuk met betrekking tot de kleine landbouwer op te lossen, zijn gehele psychologie, om zo te zeggen gezond te maken, is alleen mogelijk op een materiële basis, op de basis van de techniek, het toepassen van tractoren en machines in de landbouw op massale schaal en van de elektrificatie op massale schaal."

Wie kan ontkennen, dat de kolchozen juist die vorm van socialistisch bedrijf zijn, door middel waarvan de vele miljoenen tellende massa van kleine boeren alleen de machines en tractoren deelachtig kunnen worden, als de hefboomen van de economische opgang, als de hefboomen van de socialistische ontwikkeling van de landbouw?

Dit alles hebben onze "linkse" fraseurs vergeten.
Dat heeft ook onze redenaar vergeten,

VI. DE KLASSENVERSCHUIVINGEN EN DE WENDING IN DE POLITIEK VAN DE PARTIJ.

Tenslotte het vraagstuk van de klassenverschuivingen en de aanval van het socialisme op de kapitalistische elementen van het platteland.

De karakteristieke trek van ons werk gedurende het laatste jaar bestaat hierin, dat: a) wij als partij, als Sovjet-macht, de aanval tegen de kapitalistische elementen van het platteland over het gehele front hebben ontplooid, b) deze aanval, zoals bekend is, hoogst reële *positieve* resultaten heeft opgeleverd en zal blijven opleveren.

Wat betekent dit? Dit betekent, dat wij van de politiek van de *beperking* van de uitbuitersneigingen van de koelakken zijn overgaan naar de politiek van de *liquidatie* van de koelakken als klasse. Dit betekent, dat wij één van de beslissende wendingen in onze gehele politiek hebben doorgemaakt en nog doormaken.

Tot voor kort stond de partij nog op het standpunt van het *beperken* van de uitbuitersneigingen van de koelakken. Deze politiek werd, zoals bekend, reeds op het VIIIste Congres geproclameerd. En juist deze politiek werd opnieuw bij het invoeren van de N.E.P. en op het XIde Congres van onze partij verkondigd. Allen herinneren zich nog de bekende brief van Lenin aan Preobrazjenski (1922), waarin Lenin opnieuw op de noodzakelijkheid van het voeren juist van deze politiek wijst. Zij werd tenslotte ook door het XVde Congres van onze partij bevestigd. En deze politiek hebben wij tot in de laatste tijd gevolgd.

Was deze politiek juist? Ja, zij was onvoorwaardelijk juist.

Zouden wij vijf of drie jaar geleden zulk een aanval tegen de koelakken hebben kunnen ondernemen? Zouden wij bij zulk een aanval op succes hebben kunnen rekenen? Neen, dat zouden wij niet hebben gekund. Dat zou avonturierspolitiek van de gevaarlijkste soort zijn geweest. Dat zou een hoogst gevaarlijk spel met de aanval zijn geweest. Want wij zouden hierbij zeker schipbreuk hebben geleden en zodoende de positie van de koelakken hebben versterkt. Waarom? Omdat wij nog niet die steunpunten op het platteland bezaten, in de vorm van een uitgebreid net van sovchozen en kolchozen, waarop wij bij een besliste aanval tegen de koelakken zouden hebben kunnen steunen. Omdat wij toen nog niet in de mogelijkheid verkeerden om de kapitalistische productie van de koelak door de socialistische productie in de vorm der kolchozen en sovchozen te *vervangen*.

In de jaren 1926-1927 wilde de oppositiegroep van Zinoviev en Trotski de partij vol ijver de politiek van de onmiddellijke aanval op de koelakken opdringen. De partij ging niet op dit gevaarlijke avontuur in, want zij wist, dat ernstige mensen zich een spel met het offensief niet kunnen veroorloven. En het offensief tegen de koelakken is een ernstige zaak. Men mag het niet verwarren met predikaties aan het adres van de koelakken. Evenmin mag men het offensief verwarren met een politiek van schermutselingen met de koelakken, die de oppositiegroep van Zinoviev en Trotski de partij wilde opdringen. Het offensief tegen de koelakken - dat betekent de koelakken verslaan en als klasse liquideren. Een offensief, dat niet op dit doel gericht is, betekent niets dan gepreek, schermutselingen, holle woorden, alles wat ge maar wilt, alleen geen werkelijk bolsjewistisch offensief. De koelakken aanvallen dat betekent zich op de aanval voorbereiden en de koelakken een slag toebringen, maar dan ook zulk een slag, dat zij niet meer op de been kunnen komen. Dat noemen wij, bolsjewiki, een werkelijk offensief. Konden wij zulk een offensief vijf of drie jaar geleden met succes ondernemen? Neen, dat konden wij niet.

In werkelijkheid produceerde de koelak in het jaar 1927 meer dan 600 miljoen poed graan en van deze hoeveelheid kwam ongeveer 130 miljoen poed buiten het dorp op de markt. Dat is een macht, waarmee rekening moest worden gehouden. En hoeveel produceerden toen onze kolchozen en sovchozen? Ongeveer 80 miljoen poed, waarvan 35 miljoen poed op de markt kwam. Oordeelt zelf, of wij toen de productie van de koelakken en het door de koelakken op de markt gebrachte graan door de productie en het op de markt gebrachte graan van onze kolchozen en sovchozen hadden kunnen *vervangen*.

Het is duidelijk, dat wij dit niet konden. Wat zou onder zulke verhoudingen het ondernemen van een vastberaden offensief tegen de koelakken hebben betekend? Dat zou betekend hebben, dat wij zeker schipbreuk zouden hebben geleden, de positie van de koelakken zouden hebben versterkt en zonder graan zouden zijn gebleven. Ziehier, waarom wij toen geen offensief tegen de koelakken konden en mochten ondernemen, ondanks de avontuurlijke propaganda van de oppositiegroep Zinoviev--Trotski.

En hoe is het nu? Hoe staat de zaak er nu voor? Nu beschikken wij over een materiële basis, groot genoeg om de koelakken een slag te kunnen toebringen, hun tegenstand te breken, hen als klasse te liquideren en hun productie door die van de sovchozen en kolchozen te kunnen *vervangen*. Het is bekend, dat in het jaar 1929 de graanproductie in de kolchozen en sovchozen niet minder dan 400 miljoen poed bedroeg (dat is 200 miljoen poed minder dan de bruto productie van het koelakkenbedrijf in 1927). Het is verder bekend, dat in het jaar 1929 de kolchozen en sovchozen meer dan 130 miljoen poed graan voor de markt hebben geleverd (d.i. meer dan de koelak in 1927). Het is tenslotte bekend, dat in het jaar 1930 de bruto productie van de kolchozen en sovchozen niet minder dan 900 miljoen poed zal bedragen (d.i. meer dan de bruto productie van de koelak in het jaar 1927) en dat zij niet minder dan 400 miljoen poed

graan voor de markt zullen leveren (d.i. veel meer dan de koelak in 1927).

Ziehier, hoe de zaak er thans bij ons voorstaat, kameraden. Ziehier, welk een verschuiving er bij ons in de economie van het land heeft plaats gehad. Ziehier, welk een verschuiving van de klassenkrachten er bij ons gedurende de laatste tijd heeft plaats gehad.

Zoals gij ziet, hebben wij thans een materiële basis om de productie van de koelakken te *vervangen* door die van de kolchozen en sovchozen. Ziehier, waarom ons offensief tegen de koelakken thans ongetwijfeld succes heeft. Ziehier, hoe men de koelakken moet aanvallen, wil men van een werkelijke aanval spreken en zich niet beperken tot holle predikaties tegen de koelakken. Ziehier, waarom wij in de laatste tijd van de politiek van het *beperken* van de uitbuitersneigingen van de koelakken naar de politiek van de *liquidatie van de koelakken* als klasse zijn overgegaan.

En hoe moet het nu gaan met de politiek van het ontkoelakkiseren, kan men in de gebieden van de volledige collectivisatie het liquideren van de koelakken toelaten - zo vraagt men van verschillende zijden. - Een belachelijke vraag! Het liquideren van de koelakken kon niet worden toegestaan, zolang wij op het standpunt stonden van het beperken van de uitbuitersneigingen van de koelakken, zolang wij nog niet in de mogelijkheid verkeerden om tot een vastberaden offensief tegen de koelakken over te gaan, zolang wij nog niet in de mogelijkheid verkeerden de productie van de koelakken door die van de kolchozen en sovchozen te vervangen. Toenmaals was de politiek van het niet toestaan van het liquideren van de koelakken noodzakelijk en juist. En thans? Thans staat de zaak er anders voor. Thans verkeren wij in de mogelijkheid een vastberaden offensief tegen de koelakken te voeren, hun tegenstand te breken, hen als klasse te liquideren en hun productie door die van de kolchozen en sovchozen te vervangen. Thans wordt het liquideren van de koelakken door de massa's van de arme en de middenboeren zelf doorgezet, die de volledige collectivisatie verwezenlijken. Thans is het liquideren van de koelakken in de gebieden van de volledige collectivisatie reeds geen eenvoudige administratieve maatregel meer. Thans vormt het liquideren van de koelakken daar een bestanddeel van de opvoeding en de ontwikkeling van de kolchozen. Ziehier, waarom thans het breed uitweiden over het liquideren van de koelakken lachwekkend en niet ernstig te nemen is. Waar gehakt wordt, daar vallen spaanders.

Niet minder lachwekkend lijkt een andere vraag: kan men de koelak in de kolchos opnemen? Natuurlijk kan men hem niet in de kolchos opnemen. Men kan het niet, omdat hij een gezworen vijand is van de collectivisatie. Dat is, dunkt mij, duidelijk.

VII. GEVOLGTREKKINGEN.

Ziehier, kameraden, zes kernvraagstukken, waaraan de theoretische arbeid van onze Marxistische landbouwkundigen niet voorbij kan gaan.

De betekenis van deze vraagstukken ligt in de eerste plaats hierin, dat een Marxistische bewerking ervan de mogelijkheid schenkt, allerlei burgerlijke theorieën met wortel en tak uit te roeien, theorieën, die soms - het zij met schaamte gezegd - door onze kameraden-communisten worden verbreid en die de hoofden van onze practici in verwarring brengen. Deze theorieën had men reeds lang geleden moeten uitroeien en overboord werpen. Want alleen in de meedogenloze strijd tegen deze theorieën kan het theoretische denken van de Marxistische landbouwkundigen groeien en zich versterken.

De betekenis van deze vraagstukken ligt tenslotte hierin, dat zij nieuwe vorm geven aan de oude problemen van de economie van de overgangperiode.

De vraagstukken van de N.E.P., de klassen, de kolchozen, de economie van de overgangperiode, worden thans op een nieuwe wijze gesteld. Men moet de fout blootleggen van hen, die de N.E.P. als een terugtocht en alléén als een terugtocht opvatten. In werkelijkheid heeft Lenin reeds bij het invoeren van de N.E.P. gezegd, dat de N.E.P. geen terugtocht zonder meer is, maar dat zij tevens de voorbereiding is voor een nieuw, vastberaden offensief tegen de kapitalistische elementen in de stad en op het platteland. Men moet de fout van hen blootleggen, die van mening zijn, dat de N.E.P. slechts voor de verbinding tussen de stad en het platteland nodig is. Wij kunnen niet elke verbinding tussen stad en platteland gebruiken. Wij kunnen alleen zulk een verbinding gebruiken, die ons de overwinning van het socialisme verzekert. En wanneer wij ons aan de N.E.P. houden, dan alleen, omdat zij de zaak van het socialisme dient. En als zij ophoudt de zaak van het socialisme te dienen, dan zullen wij haar naar de duivel jagen. Lenin heeft gezegd, dat de N.E.P. op ernstige wijze en voor een lange tijd werd ingevoerd. Maar hij heeft nooit gezegd, dat de N.E.P. voor altijd werd ingevoerd.

Men moet eveneens het vraagstuk stellen van de popularisering van de Marxistische theorie van de reproductie. Men moet het vraagstuk uitwerken van het opstellen van een schema voor een balans van onze volkshuishouding. Wat door het Centraal Bureau voor de Statistiek in 1926 als een balans van de volkshuishouding werd gepubliceerd, is geen balans, maar een spel met cijfers. Ook de manier, waarop Bazarov en Groman het probleem van de balans van de volkshuishouding behandelen, komt voor ons niet in aanmerking. Het schema van een balans van de volkshuishouding der U.S.S.R. moet door de revolutionaire Marxisten worden uitgewerkt, indien zij zich in het algemeen met het bewerken van de vraagstukken van de economie van de overgangperiode willen bezig houden.

Het zou goed zijn, wanneer onze Marxistische ekonomen een bijzondere groep van werkers zouden vormen ter bewerking van de problemen van de economie van de overgangperiode in hun nieuwe vorm.

¹ = Verbond, hier in de betekenis van verbond van arbeiders en boeren.

² Kursief van Lenin. *J. St.*

³ Kursief van mij. *J. St*

⁴ Kursief van mij. *J. St.*